

BLIND
SPOT

BLIND SPOT

Berliner Künstlerprogramm
des DAAD

Сліпа пляма	5	Микола Рідний
Розстріляний музей	6	Сергій Жадан
Плейер	8	
Капелан	9	
Носоріг	10	
Der blinde Fleck	13	Mykola Ridnyi
Das zerschossene Museum	14	Serhij Zhadan
Der Kopfhörer	16	
Der Kaplan	17	
Das Nashorn	18	
Blind Spot	29	Mykola Ridnyi
The Ruined Museum	30	Serhij Zhadan
Head Sets	32	
The Chaplain	33	
Rhinoceros	34	
Слепое пятно	37	Николай Ридный
Расстрелянный музей	38	Сергей Жадан
Плейер	40	
Капеллан	41	
Носорог	42	
Приложение	43	
Anhang		
Appendix		
Додаток		

СЛІПА ПЛЯМА

**«Ідеології
створюють
підтверджуючий архів
зображень, характерних
зображень, які
конденсують в собі загальні
ідеї про значне і дають поштовх
передбачуваним думкам,
почуттям.»**

С'юзен Зонтаг
Щодо болю інших

Микола Рідний

В сьогоднішній політичній ситуації надзвичайного стану, чи ми дійсно бачимо що відбувається або тільки спрощуємо реальність? Коли ми розглядаємо зображення насильства з «гарячих точок», чи розуміємо ми умови війни або ми навпаки дистанціюємося?

У нашому баченні ми маємо сліпу пляму. Не тільки в переносному сенсі, але й фізично – це пустий простір поміж лівим і правим очима. У зв'язку з цим явищем, ми ніколи насправді не бачимо що відбувається навколо, але будуємо картину реальності і намагаємося заповнити сліпу пляму, опираючись на наші знання, політичну позицію або під впливом інформаційного тиску. Ми ніколи не думаємо про це конструювання реальності, за винятком випадків, коли це є результатом хвороби. У випадках хвороби, що викликає сліпоту, ми можемо використовувати тільки нашу уяву або пам'ять. Це може початися з маленької чорної плями, що поступово розростається, або як тунель, що звужується, пожираючи бачення поки не буде видалено усе. Нездатність бачити також може активуватися як людський механізм самозахисту, що виробляє добровільну сліпоту проти ескалації насильства. Але також існує інша форма сліпоти, визвана пропагандою машини війни: бінарне бачення, що створює «нас» та «їх», «братів» та «ворогів», «громадян» та «чужинців», без реального базису для цих протиставлень. Це небажання бачити по-своїй суті є політично заангажованим. По мірі просування у майбутнє, здається, що ми приречені «повторювати помилки історії», тому що відмовляємося дивитися у минуле. Трагічні події будуть подолані й забуті як гаснуче світло, а в пам'яті залишаться тільки обрані герої.

Ця робота присвячена всьому, що стоїть на межі вимірювання на сході України: життям і долям людей, домів, вулиць, селищ, міст.

РОЗСТРІЛЯНИЙ МУЗЕЙ

Побачив новину про Донецький краєзнавчий музей. Пишуть, що постраждав під час нічного бомбардування. Хтось повідомляє про обваленні перекриття та частину будівлі, що провалилась до підвальних приміщень. Очевидці уточнюють, що постраждали «зал природи, малий виставковий зал та зал етнографії». Здавалося б, із Донбасу давно немає добрих новин. Та й музей, здавалося б, не найважливіше. Головне, щоби ніхто не загинув, наскільки це сьогодні там узагалі можливо. Просто цей випадок, із музеєм, показовий якийсь, чи що – ніби ж нікому не заважав (ну, кому він потрібен, аби спеціально його розстрілювати, хто таким чином вирішив переписати історію, вірніше – позбутись її?), і про знаходження там чієїсь позиції не згадувалось, а ось раптом виявляється, що жодної різниці – є позиції, немає позиції: все вирішує випадок, і вирішує, на жаль, не кращим чином. Під час попередньої війни, між іншим, цьому музею теж дісталось, фонди було знищено. Війни загалом мало чим між собою різняться.

Востаннє був там минулої осені. Пам'ятаю, як екскурсовод із неприхованою гордістю говорила, що на Донбасі в тих чи інших обсягах присутні всі (всі!) можливі корисні копалини. Це приємно було чути. Особливо приємно було, як саме вона це говорила – зі стриманим захватом. Мені загалом завжди подобалось, як місцеві ставляться до своєї землі – зі стриманим захватом. Чому зі стриманим? Ну, зрозуміло – специфічний регіон, свої проблеми, своя історія, свої особливості. Але все одно – любити все це можна хоча б за природні копалини.

Ще пам'ятаю в одному із залів (можливо, саме в малому виставковому?) фантастичний макет старої Юзівки – з комбінатом, з акуратними будиночками для інженерів, з бараками та цехами: макет міста-мрії, міста, яке мало втілювати фінансові та соціальні амбіції тих, хто зважився стати його мешканцем, міста, мешканці якого

з гордістю могли ходити до свого краєзнавчого музею. Хоча, чи ходили? Зовсім у цьому не певен.

Підозрюю, що коли ця війна закінчиться, до музею ще довго ні в кого не будуть доходити руки. Про музеї в нас і за мирного часу не надто дбають, а що вже говорити про місто, яке пережило справжні обстріли. Місту потрібне світло, потрібна вода, місту потрібен хліб, потрібна робота. Потрібні лікарні, потрібні школи. Магазины, кінотеатри, стадіони. Та будь-що. Лише не музеї. Це вже напевно. Музеї все-таки працюють із такою зникомою матерією, як історія, а про історію зазвичай згадують в останню чергу. Чи взагалі не згадують – доки вона сама про себе не нагадає.

Я ось пишу «коли закінчиться ця війна». Ми всі, від початку, пишемо про її можливість та бажане завершення, розмірковуючи – що робити, коли вона скінчиться, за що передусім братися, від чого відмовлятися. Натомість, намагаємось не говорити «як саме вона закінчиться», що в результаті цього всього там залишиться, і, відповідно – чого там напевне вже не буде.

Зрозуміло – мало хто звертає увагу на зруйновані будинки, коли щодня доводиться чути про загиблих військових та цивільних співгромадян, коли щодня з'являються фото й імена тих, кого забирає ця війна. Підірвані мости й знищені вокзали в цьому випадку виглядають тлом, на якому минає криваве літо. Про знищені будинки все ж говорять люди, які вижили, ті, хто може свідчити. Головне, що вони живі, думаєш при цьому. А будинки можна відновити. Незалежно від того, коли і як завершиться ця війна.

Мова новин суха й канцелярська. Камера вихоплює спалену техніку, розбиті під'їзди. Хтось щось коментує, хтось щось пояснює. Все це на тлі несамовитої густої зелені, шаленого східного літа. В повітрі все ще багато сонця. В землі все ще багато природних копалин.

ПЛЕЙЄР

Саша, тихий п'яниця, езотерик, поет.
Ціле літо просидів у місті.
Коли почались обстріли – здивувався,
почав дивитися новини, потім кинув.
Ходить містом, не вимикаючи плеєра,
слухає різних динозаврів,
натикається на спалені машини,
на розірвані тіла.

Нам залишаться від цілої історії,
від світу, в якому ми жили,
слова та музика кількох геніальних
чоловіків, що марно намагалися нас
усіх застерегти, намагалися щось пояснити,
але нічого не пояснили, нікого не врятували,
лежать на цвинтарях,
і з їхніх геніальних грудних кліток
ростуть тепер квіти й трава.
Більше не лишиться нічого –
лише музика, лише спів, лише голос,
що примушує любити.

Можна ніколи не обривати цю музику.
Слухати космос, заплющивши очі.
Думати про китів у нічному океані.
Більше нічого не чути.
Більше нічого не бачити.
Більше нічого не відчувати.
Окрім запаху, звісно.
Окрім трупного запаху.

КАПЕЛАН

Ігор, капелан, тридцять років,
але не голиться, щоби виглядати дорослішим.
Всі хочуть виглядати дорослими, серйозними.
Тим більше в тридцять.
Вік, в якому можна загубитись.
Небезпечний вік. Навіть для капелана.

Дивно сповідувати чоловіків,
які так уперто й послідовно порушують усі
господні приписи. Обпалюють шкіру об розпечений
метал, обпалюють губи тютюном, курять
на вітрі, оглушені, розгнівані.
Недопалки летять у мокру траву –
хрестики, іконки, мастило під нігтями,
вимикають телефони,
йдуть до сповіді.

Розповідають йому свої секрети, діляться бідами.
Він би вже й не слухав цього всього, але що має робити.
Кожен гріх – ніби камінь із морського побережжя.
Розгнівані чоловіки кладуть йому ці камені в долоню –
кожен свій теплий камінь, довго ношений у кишені.
В нього вже повні торби цього каміння,
він уже ледве волочить його за собою.
А вони все приходять і приходять,
приносять свої камені,
передають йому,
ніби щось найголовніше.

Постійно, вже стільки днів.
Докурюють, жартують, стають у чергу,
бояться не встигнути.

Всі встигнуть.
Ніхто не запізниться.

НОСОРИГ

Пів року вона тримається.
Пів року розглядає смерть,
як носорога в зоопарку –
темні складки,
важке дихання.
Боїться, але не відводить погляду,
не заплющує очей.

Страшно, дуже страшно.
Так і повинно бути.
Смерть страшна, вона лякає,
страшно відчувати сморід червоного місяця,
страшно дивитися, як робиться історія.

Пів року тому все було цілком інакше.
Пів року тому всі були іншими.
Нікого не лякали зірки,
що падали до водосховищ.
Нікого не насторожував дим,
що підіймався з розламів у чорному ґрунті.

Серед нічної вулиці,
серед гамору та вогнів,
серед смерті й любові
вона заривається обличчям йому в плече,
б'є його відчайдушно кулаками,
плаче, скрикує в темряві.
Я не хочу, каже, всього цього бачити,
я не можу все це в собі носити.
Навіщо мені стільки смерті?
Куди мені її дівати?

А куди дівати смерть?
Носити її за спиною,
мов циганське дитя –
ніхто не любить його,
і воно нікого не любить.
Любові так мало,
любов така беззахисна.

Плач і розбивай темряву своїми теплими руками.
Плач і не відходь від нього ні на крок.
Світ ніколи не буде таким, як раніше.
Ми нізащо не дозволимо йому
бути таким, як раніше.

Все менше освітлених вікон на порожній вулиці.
Все менше безтурботних перехожих
коло вітрин магазинів.
В пекельній осінній пітьмі остигають поля і ріки.
Загасають під дощем багаття.
Замерзають серед ночі міста.

DER BLINDE FLECK

**Ideologien schaffen
fundierende Archive
repräsentativer Bilder, die
gemeinschaftliche Vorstellungen
von dem, was bedeutsam
sei, auf eine Formel
bringen und voraussehbare
Gedanken und Empfindungen
auslösen.**

Susan Sontag
Das Leiden anderer betrachten

Sehen wir heute angesichts des politischen Ausnahmezustandes wirklich das, was passiert, oder vereinfachen wir die Wirklichkeit? Erfassen wir die Umstände eines Krieges, oder distanzieren wir uns von dem Gesehenen, wenn wir Gewaltdarstellungen von den Brennpunkten dieser Welt betrachten?

Mykola Ridnyi

Wir haben einen blinden Fleck in unserem Gesichtsfeld. Und das nicht nur im übertragenen Sinn, sondern auch körperlich. Zwischen unserem rechten und linken Auge klafft eine Lücke. Deshalb sehen wir nie wirklich, was um uns herum geschieht, sondern wir konstruieren ein Bild der Realität und versuchen den blinden Fleck zu füllen, indem wir unser Wissen, unsere politische Einstellung und selektive, interessengelenkte Informationen einspeisen. Wir machen uns nie Gedanken über die von uns konstruierte Wirklichkeit, es sei denn, sie ist Folge einer Krankheit. Wenn wir krankheitsbedingt unser Augenlicht verlieren, können wir uns nur noch auf unsere Vorstellung und unsere Erinnerung stützen. Am Anfang ist da womöglich nur ein kleiner schwarzer Fleck, der sich kontinuierlich ausbreitet, oder ein Streifen, der das Sehvermögen einschränkt und es nach und nach verdrängt, bis nichts mehr übrig ist. Die Unfähigkeit, etwas zu sehen, kann auch ein Selbstschutz sein, der bei eskalierender Gewalt eine freiwillige Erblindung hervorruft. Es gibt noch eine weitere Form von Blindheit, die von der Propaganda der Kriegsmaschinerie ausgelöst wird. Es handelt sich um eine binäre Sicht, die die Welt in „wir“ und „sie“, „Brüder“ und „Feinde“, „Mitbürger“ und „Fremde“ unterteilt, ohne dass eine reale Basis für diese Polarisierung bestehen muss. Wer sich weigert, das Wesen der Dinge zu begreifen, fällt leicht politischen Manipulationen zum Opfer. Je weiter wir uns auf die Zukunft zubewegen, desto mehr, so scheint es, sind wir dazu verdammt, die Fehler der Geschichte zu wiederholen, weil wir uns weigern, die Vergangenheit zu sehen. Die tragischen Ereignisse werden überwunden und geraten in Vergessenheit wie verlöschendes Licht, und die Erinnerung bewahrt nur die selbstgewählten Helden.

Diese Arbeit ist all dem gewidmet, was in der Ostukraine vernichtet zu werden droht: das Leben und das Schicksal der Menschen, Häuser, Straßen, Ortschaften und Städte.

DAS ZERSCHOSSENE MUSEUM

Serhij Zhadan

In einem Artikel habe ich gelesen, das Regionalmuseum in Donezk sei von einem nächtlichen Bombenangriff getroffen worden. Von eingestürzten Decken und Gebäudeteilen wurde da berichtet, die sogar die Kellerdecke durchbrachen. Augenzeugen gaben an, der Saal zur Flora und Fauna, der kleine Ausstellungssaal und der ethnografische Saal seien beschädigt worden. Schon lange kommen aus dem Donbass keine guten Nachrichten mehr. Und das Museum, so scheint es, ist hier bei weitem nicht das Wichtigste.

Die Hauptsache ist, dass niemand umkommt, sofern man das in der derzeitigen Lage überhaupt erwarten kann. Der Vorfall mit dem Museum ist typisch, denn eigentlich hat es doch niemanden gestört, wer hatte es also nötig, das Museum unter Beschuss zu nehmen, wer wollte auf diese Weise die Geschichte umschreiben oder genauer gesagt sie loswerden? Von Stellungen im Museum war gar nicht die Rede, es stellt sich plötzlich heraus, dass es völlig egal ist, ob da jemand eine Stellung hält oder nicht, der Zufall entscheidet, und leider nicht zum Besten. Im letzten Krieg hat es das Museum im Übrigen auch erwischt, die Sammlungen sind zerstört worden. Kriege sind alle ähnlich. Im vergangenen Herbst war ich zum letzten Mal dort. Ich kann mich noch erinnern, wie die Museumsführerin mit unverhohlenem Stolz erzählte, der Donbass verfüge in mehr oder weniger großem Umfang über alle (!!) Bodenschätze. Das klang gut. Und wie sie das sagte – mit einer verhaltenen Begeisterung –, das klang besonders gut. Diese verhaltene Begeisterung für die eigene Region, die die Einheimischen an den Tag legen, hat mir schon immer gefallen. Warum verhalten? Es ist eben eine besondere Region, sie hat ihre eigene Geschichte, eigene Probleme, ist anders. Mögen kann man die Gegend höchstens für ihre Bodenschätze. Ich kann mich noch erinnern, dass in einem Saal – vielleicht war das sogar der kleine Ausstellungssaal – ein fantastisches Modell von Jusowka [Donezk hieß ursprünglich Jusowka, nach seinem Gründer, dem walisischen Industriellen John Hughes] stand, mit einem Kombinat, akkurat verteilten Wohnhäusern für die Ingenieure, mit Baracken und Werkhallen: Das Modell einer Traumstadt, einer Stadt, von der sich die Bewohner, so sie sich denn dorthin wagten, die Erfüllung ihrer finanziellen und sozialen Träume erhofften, einer Stadt, deren Bewohner voller Stolz ihr Heimatmuseum aufsuchten. Ob sie überhaupt hingegangen sind? Da bin ich mir nicht so sicher.

Ich vermute, wenn der Krieg vorbei ist, wird es lange dauern, ehe sich jemand des Museums annimmt. Schon zu Friedenszeiten hat man sich kaum um die Museen gekümmert, was ist da erst von einer Stadt zu erwarten, die unter Gewehrfeuer stand? Die Stadt wird Licht und Wasser, Brot und Arbeit brauchen. Ärzte und Schulen. Geschäfte, Kinos und Stadien. Was auch immer. Nur keine Museen. So viel ist sicher. Museen arbeiten schließlich mit einer solch flüchtigen Materie wie der Geschichte, an die Geschichte erinnert man sich immer als letztes. Oder überhaupt nicht – so lange sie sich nicht selbst in Erinnerung bringt. „Wenn der Krieg zu Ende ist“, schreibe ich. Seit der Krieg begonnen hat, schreiben alle über sein mögliches und ersehntes Ende und überlegen, was zu tun ist, wenn er vorbei ist, was zuerst angepackt werden muss und wovon man sich trennen sollte. Wie er zu Ende gehen könnte, was bleibt und was für immer verschwunden sein wird, darüber trauen wir uns nicht zu reden. Natürlich ignoriert man die zerstörten Häuser, wenn ständig Nachrichten über getötete Soldaten und Zivilisten die Runde machen, wenn tagtäglich Bilder und Namen von Menschen kursieren, die der Krieg geschluckt hat. Die gesprengten Brücken und zerstörten Bahnhöfe sehen wie der Hintergrund aus, vor dem ein blutiger Sommer zu Ende geht. Über die zerstörten Häuser sprechen diejenigen, die überlebt haben, die Zeugen sind. Wenigstens leben sie noch, denkst du da bloß. Die Häuser lassen sich wieder aufbauen. Ganz egal, wann und wie der Krieg zu Ende geht. Die Sprache des Krieges ist trocken und amtsstubenhaft. Die Kamera fängt die ausgebrannte Technik, die zerstörten Hausaufgänge ein. Einer kommentiert etwas, ein anderer gibt Erläuterungen. Und im Hintergrund unglaublich üppiges Grün, ein wahnsinniger östlicher Sommer. In der Luft liegt noch ganz viel Sonne, und in der Erde liegen noch immer viele Bodenschätze.

DER KOPF HÖRER

Sascha, ein stiller Trinker, Esoteriker, Dichter.
Den Sommer über hat er in der Stadt gehockt.
Als die Schüsse begannen, hat er sich gewundert,
plötzlich Nachrichten geschaut, das Interesse wieder verloren.
Er zieht durch die Stadt, hat immer seine Musik dabei,
hört die alten Klassiker,
stößt auf ausgebrannte Autos,
auf zerfetzte Körper.

Von der Geschichte, von der Welt
in der wir gelebt haben,
bleiben uns ein paar geniale Männer
mit ihren Worten und ihrer Musik,
die vergeblich versuchten,
uns zu warnen, uns etwas zu erklären,
aber doch nichts erklärt und niemanden gerettet haben,
sie liegen auf Friedhöfen,
und aus ihren genialen Brustkörben
wachsen jetzt Blumen und Gras empor.
Das ist alles, was bleibt –
die Musik, der Gesang, die Stimme,
die zur Liebe nötig.

Ohne Unterlass kann man diese Musik hören.
Dem Kosmos lauschen, mit geschlossenen Augen.
An die Wale in den nächtlichen Ozeanen denken.
Nichts mehr hören.
Nichts mehr sehen.
Nichts mehr empfinden.
Nichts als den Geruch natürlich.
Den Geruch der Leichen.

DER KAPLAN

Igor, der Kaplan, dreißig,
er rasiert sich nicht, um erwachsener zu wirken.
Jeder will erwachsener, reifer wirken.
Gerade mit dreißig.
Ein Alter, in dem man leicht abdriftet.
Ein gefährliches Alter. Selbst für einen Kaplan.

Es ist merkwürdig, Männern die Beichte abzunehmen,
die alle göttlichen Gebote so hartnäckig und konsequent
übertreten. Sie versengen sich die Haut am glühenden
Metall, verbrennen sich die Lippen am Tabak, rauchen
im Wind, sind benommen und aufgebracht.

Die Kippen landen im feuchten Gras –
Kreuzkettchen, Heiligenbildchen, Schmieröl unter den Nägeln,
sie schalten ihre Telefone ab
und gehen zur Beichte.

Sie erzählen ihm ihre Geheimnisse, reden über ihren Kummer.
Er würde das alles lieber nicht hören, aber was hilft's.
Jede Sünde ist wie ein Stein vom Meeresufer.
Die aufgebrauchten Männer legen ihm die Steine in die Hand –
jeder gibt ihm seinen warmen Stein, den er lange mit sich herum getragen hat.
Ganze Taschen voller Steine hat er schon,
Taschen, die er kaum noch fortschleppen kann.
Aber sie kommen, die Männer, einer nach dem anderen,
bringen ihre Steine,
geben sie ihm
wie etwas ganz Gewichtiges.

Ununterbrochen. Seit vielen, vielen Tagen schon.
Sie rauchen auf, witzeln, stellen sich in die Schlange,
haben Angst, es nicht zu schaffen.

Sie schaffen es alle.
Keiner kommt zu spät.

DAS NAS HORN

Ein halbes Jahr lang bleibt sie tapfer.
Ein halbes Jahr lang betrachtet sie den Tod
wie ein Nashorn im Zoo –
dunkle Runzeln,
schweres Atmen.
Sie hat Angst, aber sie blickt hin,
sie verschließt nicht die Augen.

Schlimm, ganz schlimm.
Es kann nicht anders sein.
Der Tod ist schlimm, er macht Angst.
Schlimm ist es, den Gestank des roten Mondes zu atmen,
schlimm ist es zu sehen, wie Geschichte entsteht.

Vor einem halben Jahr war alles ganz anders.
Vor einem halben Jahr waren alle anders.
Niemandem flößten die Sterne Angst ein,
die in die Stauseen fielen.
Niemanden schreckte der Qualm auf,
der aus den Bruchstellen im schwarzen Boden zog.

Mitten auf der nächtlichen Straße,
zwischen Lärm und Feuer,
zwischen Tod und Liebe
gräbt sie ihr Gesicht in seine Schulter,
drischt mit verzweifelten Fäusten auf ihn ein,
weint und schreit im Dunkeln.
Ich will das alles nicht sehen, sagt sie,
ich kann das nicht alles mit mir herumschleppen.
Was soll ich mit dem ganzen Tod?
Was soll ich damit anfangen?

Was soll man mit dem Tod anfangen?
Ihn auf dem Rücken tragen
wie ein Zigeunerkind,
das von niemandem geliebt wird
und niemanden liebt?
Die Liebe ist so knapp,
die Liebe ist so schutzlos.

Weine und zerteile das Dunkel mit deinen warmen Händen.
Weine und weiche ihm keinen Schritt von der Seite.
Die Welt wird nie mehr so sein wie früher.
Wir werden nicht zulassen,
dass sie so sein wird wie früher.

Immer weniger erhellte Fenster auf der leeren Straße.
Immer weniger unbekümmerte Passanten
vor den Auslagen der Geschäfte.
Im diabolischen Herbstnebel erkalten Felder und Flüsse.
Die Feuer verlöschen im Regen.
Zur Nachtzeit erfrieren die Städte.

BLIND SPOT

Ideologies create substantiating archives of images, representative images, which encapsulate common ideas of significance and trigger predictable thoughts, feelings.

Susan Sontag
Regarding the Pain of Others

Mykola Ridnyi

In today's circumstances of political emergency, do we really see what is happening or merely a simplified reality? When we view images of violent 'hot spots', do we understand the conditions of war or do we further dissociate ourselves from what we have seen?

In our field of vision we have a blind spot. Not only metaphorically but physically – it is an empty area between the left and right eye. Due to this phenomenon we never really see what is happening around us, but rather we construct a picture of reality and attempt to fill in the blind spot, relying on our knowledge, political position and the compelling influence of information. We never think about this construction of our own reality unless this blindness is a result of disease. In such cases, we can only rely on our imagination or memory. It can begin as a small, gradually expanding black dot or as a narrowing tunnel that devours sight until everything is erased. The inability to see can also be a human self-defense mechanism that produces voluntary blindness against escalating violence. And, there is another form of blindness induced by war machine propaganda: a binary vision that splits the world into 'us' and 'them', 'brother' and 'enemy', 'citizen' and 'alien', though no real basis for such opposition has to exist. This unwillingness to see is inherently political. As we move into the future, it seems we are condemned to 'repeat the mistakes of history' because we refuse to see our past. Tragic events are overcome only to be forgotten by fading light, while solely self-selected 'heroes' are remembered.

This work is dedicated to everything that stands on the verge of extinction in Eastern Ukraine: the lives and destinies of people, homes, buildings, streets, villages and cities.

**THE
RUINED
MUSEUM**

I saw the news about the Donetsk Regional Museum. They say it was bombed one night. Reports say the roof fell in and part of the building collapsed into the basement. Eyewitnesses add that “the Hall of Nature and Hall of Ethnography were destroyed, as well as the Small Exhibition Hall.” There’s no good news coming out of Donbas these days. The news about the destruction of a museum, certainly, doesn’t seem to be very important. What is important is that no one else dies in Donetsk, if that is possible these days.

But the incident with the museum is somehow telling: it wasn’t really in anyone’s way, but someone who decided to rewrite history, or get rid of it, thought it was necessary to destroy it. Nothing was reported and in this case, chance did not determine things for the best. This museum was hit in the previous war too, the archives were destroyed. Wars are not that different.

I visited the museum last fall. I remember how proudly the guide told us that the Donbas Basin had all (absolutely all!) of the valuable ores that could be mined. It was nice to hear this. It was especially nice to hear how she said this – with restrained enthusiasm. I always like it when locals speak of their home town with restrained enthusiasm. Why restrained? Well, they want you to understand that their specific region has its own problems, its own history, its own idiosyncrasies. But even so, they have to love it, if only for its valuable minerals.

I also remember that in one of the halls, (was this the doomed Small Exhibition Hall?) there was a fantastic scale model of old Yuzivka [Donetsk was originally named Yuzivka after its founder, the Welsh industrialist John Hughes]. You could see a miniature factory and little accurate renditions of buildings for engineers, workshops and barracks. This was a scale model of a dream city, a city that was to embody the financial and social ambitions of those who dared to live there, a city for people who would proudly visit

their own regional museum. But did they visit? I am not convinced they did.

I suspect that when this war is finally over, it will be a long time before anyone gets around to fixing the museum. No one here cares about museums during times of peace, so what can we expect from a city that has actually been bombed. The city will need light, the city will need water, bread and labor. It will need hospitals. It will need schools, stores, movie houses, stadiums. Everything, but museums, that’s for sure. Museums deal with material that disappears, with history. And history is remembered only in the end. Or perhaps it is not remembered at all – until it makes itself heard.

I just wrote, “when this war is finally over.” From the beginning, all of us have been writing about the possible and desired end of this war, analyzing what should be done when it is finally over, what should be taken care of first and what should be ignored. But, we do not discuss “how it will all end,” what will be left, and what will definitely no longer exist.

Understandably, we don’t pay much attention to ruined buildings, when every day we hear about the death of soldiers and civilians, when every day we see the names and photos of those killed in the war. Blown up bridges and wrecked train stations are only the background for this bloody summer. Those who survive and who witnessed the destruction of the buildings, can talk about them. The important thing is that the people survive. Buildings can be rebuilt, no matter how and when this war finally ends. The language of news is dry and official. Cameras capture burning equipment, destroyed homes. One voice comments, another voice explains. All this takes place in the luscious green landscape of a savage summer in the East. There is so much sun in the sky. There are so many veins of ore in the ground.

HEAD SETS

Sasha, a quiet drunk, an esoteric, a poet,
spent the entire summer in the city.
When the shooting began – he was surprised,
started watching the news, then stopped.
He walks around the city with headsets on,
listening to the dinosaurs,
as he stumbles upon burned out cars,
blown up bodies.

What will survive from the history
of the world in which we lived in,
will be the words and music of a few geniuses,
who desperately tried to warn us,
tried to explain, but failed to explain anything,
or save anyone;
these geniuses lie in cemeteries,
and out of their rib cages
grow flowers and grass.
Nothing else will remain –
only their music and words, a voice
that forces you to love.

You can choose to never turn this music off,
listen to the cosmos, shut your eyes,
think about whales in the ocean at night.
Hear nothing else.
See nothing else.
Feel nothing else.
Except, of course, for the smell,
the smell of corpses.

THE CHAPLAIN

Ihor, a chaplain, thirty years old,
to look older, he doesn't shave.
Everyone wants to look mature, more serious,
especially thirty-year-olds.
You can lose yourself at that age.
It's a dangerous age, even for chaplains.

It's strange to hear the confessions of men,
who stubbornly and consistently break all
of the Lord's commands. Deaf and angry,
they brand skin with red hot metal,
burn lips with tobacco, smoke in the wind.
Ashes fall on the wet grass –
little crucifixes, holy pictures, dirt under their fingernails,
they turn off their phones,
and go to confess.

They tell him their secrets, share their troubles.
He'd rather not listen, but what can he do.
Every sin is like a stone from the sea shore.
Angry men place these stones into his hand –
everyone places a warm stone, long carried in his pocket.
The chaplain has bags full of these stones,
which he can barely drag.
But they still keep on coming and coming,
bringing their stones,
handing them to him,
as if they were something of great importance.

For so many days, without a break,
they finish smoking, joke, get in line,
afraid they won't get inside.

Everyone will get in.
No one will be late.

RHINO CEROS

For half a year she's been holding on.
For half a year she's been staring at death,
like at a rhinoceros in a zoo –
dark folds,
heavy breathing.
She is afraid, but does not look away,
does not shut her eyes.

It's frightening, very frightening,
and it should be.
Death is frightening, it scares you.
It's frightening to smell the stench of a blood moon.
It's frightening to see how history is made.

Half a year ago everything was totally different.
Half a year ago everyone was different.
No one was afraid of stars falling
over the water reservoir.
No one paid attention to the smoke
that rose through the cracks in the dark ground.

At night in the middle of the street,
in the noise, among vehicles,
between death and love,
she burrows her face into his shoulder,
pounds him desperately with her fists,
cries and screams in the dark.
I don't want to see all of this, she says,
I can't carry all of this inside me.
Why do I need all this death?
Where should I put it?

Where to put all this death?
Strap it to our backs
the way Gypsies carry their children?
No one loves it
and it loves no one.
There is so little love,
love is so fragile.

Cry and shatter the dark with your warm hands.
Cry but don't move away from him even a step.
The world will never be what it was before.
We will never let it be
like it was before.

There are fewer and fewer lit windows on the empty street.
There are fewer and fewer people strolling
by the store windows.
Fields and rivers grow still in the hell of this autumn mist.
The fires go out in the rain.
The cities freeze in the night.

СЛЕПОЕ ПЯТНО

**«Идеологии
создают
подтверждающий
архив изображений,
характерных
изображений, которые
конденсируют в себе общие идеи о
значительном и дают толчок
предсказуемым мыслям,
чувствам.»**

Сьюзен Зонтаг
*Смотрим на чужие
страдания*

В сегодняшней политической ситуации чрезвычайного положения, видим ли мы то, что происходит в действительности или только упрощаем реальность? Когда мы

Николай Ридный

37

рассматриваем изображения насилия из «горячих точек», понимаем ли мы условия войны или мы наоборот дистанцируемся?

В нашем зрении у нас существует слепое пятно. Не только в переносном смысле, но и физически — это пустое пространство между левым и правым глазом. В связи с этим явлением, мы никогда на самом деле не видим, что происходит вокруг, но мы конструируем картину реальности и пытаемся заполнить слепое пятно, опираясь на наши знания, политическую позицию или под влиянием информационного давления. Мы никогда не задумываемся об этом конструировании реальности, за исключением случаев, когда это является результатом болезни. В случае болезни, вызывающей слепоту, мы можем использовать лишь наше воображение или память. Это может начаться с маленькой, но постепенно разрастающейся, чёрной точки, или как тоннель, который сужаясь, пожирает зрение, пока не будет стёрто всё. Неспособность видеть также может активизироваться как человеческий механизм самозащиты, производящий добровольную слепоту против эскалации насилия. Но существует и другая форма слепоты, вызванная пропагандой машины войны: бинарный взгляд, который создаёт «нас» и «их», «братьев» и «врагов», «граждан» и «чужаков», без реального базиса для этих противопоставлений. Это нежелание видеть по своей сути является политически ангажированным. По мере движения в будущее, кажется, что мы обречены «повторять ошибки истории», отказываясь смотреть в прошлое. Трагические события будут преодолены и забыты, как гаснущий свет, а в памяти останутся только избранные герои.

Эта работа посвящена всему, что стоит на грани вымирания на востоке Украины: жизням и судьбам людей, домов, улиц, сёл, городов.

РАССТРЕЛЯННЫЙ МУЗЕЙ

Сергей Жадан

Увидел новость о Донецком краеведческом музее. Пишут, он пострадал от ночной бомбардировки. Кто-то сообщает об обрушенных перекрытиях и части здания, которая провалилась в подвальные помещения. Очевидцы уточняют, что пострадали «зал природы, малый выставочный зал и зал этнографии». Казалось бы, с Донбасса давно нет хороших новостей. Да и музей, ка-

залось бы, не самое важное. Главное, чтобы никто не погиб, насколько это сегодня там вообще возможно.

Просто этот случай, с музеем, показательный какой-то, что ли — вроде же никому не мешал (ну, кому он нужен, специально его расстреливать, кто таким образом решил переписать историю, вернее — избавиться от нее?), и о расположении там чьих-либо позиций не упоминалось, а вот вдруг оказывается, что никакой разницы — есть позиции, нет позиций: все решает случай, и решает, к сожалению, не лучшим образом. В предыдущей войне, между прочим, этому музею тоже досталось, фонды были уничтожены. Войны вообще мало чем между собой различаются.

Последний раз был там прошлой осенью. Помню, как экскурсовод с нескрываемой гордостью говорила, что на Донбассе в тех или иных объемах имеются все (все!) возможные полезные ископаемые. Это приятно было слышать. Особенно приятно было, как именно она это говорила — со сдержанным восхищением. Мне вообще всегда нравилось, как местные относятся к своей земле — со сдержанным восхищением. Почему со сдержанным? Ну, понятно — специфический регион, свои проблемы, своя история, свои особенности. Но все равно — любить все это можно хотя бы за природные ископаемые.

Еще помню в одном из залов (возможно, как раз в малом выставочном?) фантастический макет старой Юзовки — с комбинатом, с аккуратными домиками для инженеров, с бараками и цехами: макет города-мечты, города, который должен был воплощать финансовые и социальные амбиции тех, кто отважился стать его жителем, города, жители которого с гордостью могли ходить в свой краеведческий музей. Хотя вот ходили ли? Совсем в этом не уверен.

Подозреваю, что когда эта война закончится, до музея

еще долго ни у кого не будут доходить руки. О музеях у нас и в мирное время не слишком заботятся, а что уж говорить о городе, который пережил настоящие обстрелы. Городу нужен свет, нужна вода, городу нужен хлеб, нужна работа. Нужны больницы, нужны школы. Магазины, кинотеатры, стадионы. Да что угодно. Только не музеи. Это уж наверняка. Музеи все-таки работают с такой исчезающей материей, как история, а об истории обычно вспоминают в последнюю очередь. Или вообще не вспоминают — пока она сама о себе не напомнит.

Я вот пишу «когда закончится эта война». Мы все, с самого начала, пишем о ее возможном и желаемом завершении, размышляя — что делать, когда она закончится, за что прежде всего браться, от чего отказываться. Однако пытаемся не говорить, «как именно она закончится», что в результате этого всего там останется, и, соответственно, — чего там наверняка уже не будет.

Разумеется, — мало кто обращает внимание на разрушенные дома, когда ежедневно слышишь о погибших военных и гражданских соотечественниках, когда ежедневно появляются фото и имена тех, кого забирает эта война. Взорванные мосты и уничтоженные вокзалы в этом случае выглядят фоном, на котором проходит кровавое лето. Об уничтоженных домах все-таки говорят люди, которые выжили, те, кто могут свидетельствовать. Главное, что они живы, думаешь при этом. А дома можно восстановить. Независимо от того, когда и как закончится эта война.

Язык новостей — сухой и канцелярский. Камера выхватывает сожженную технику, разбитые подъезды. Кто-то что-то комментирует, кто-то что-то объясняет. Все это на фоне буйной густой зелени, бешеного восточного лета. В воздухе все еще много солнца. В земле все еще много полезных ископаемых.

ПЛЕЙЕР

Саша, тихий пьяница, эзотерик, поэт.
Все лето просидел в городе.
Когда начались обстрелы — удивился,
начал смотреть новости, потом бросил.
Ходит по городу, не выключая плеер,
слушает разных динозавров,
натывается на сожженные машины,
на разорванные тела.

Нам останутся от всей истории,
от мира, в котором мы жили,
слова и музыка нескольких гениальных
мужчин, которые тщетно пытались нас
всех предупредить, пытались что-то объяснить нам,
но ничего не объяснили, никого не спасли,
лежат на кладбищах,
и из их гениальных грудных клеток
растут теперь цветы и трава.
Больше не останется ничего —
только музыка, только пение, только голос,
который вынуждает любить.

Можно никогда не обрывать эту музыку.
Слушать космос, закрыв глаза.
Думать о китах в ночном океане.
Больше ничего не слышать.
Больше ничего не видеть.
Больше ничего не чувствовать.
Кроме запаха, конечно.
Кроме трупного запаха.

КАПЕЛЛАН

Игорь, капеллан, тридцать лет,
но не бреется, чтобы выглядеть взрослее.
Все хотят выглядеть взрослыми, серьезными.
Тем более в тридцать.
Возраст, в котором можно потеряться.
Опасный возраст. Даже для капеллана.

Странно исповедовать мужчин,
которые так упорно и последовательно нарушают все
господние заповеди. Обжигают кожу о раскаленный
металл, обжигают губы табаком, курят
на ветру, оглушенные, рассерженные.
Окурки летят в мокрую траву —
крестики, иконки, мазут под ногтями,
выключают телефоны,
идут на исповедь.

Рассказывают ему свои секреты, делятся бедами.
Он бы уже и не слушал этого всего, но что ему делать.
Каждый грех — словно камень с морского побережья.
Рассерженные мужчины кладут ему эти камни в ладонь —
каждый свой теплый камень, долго ношенный в кармане.
У него уже полные сумки этих камней,
он уже едва тащит их за собою.
А они все приходят и приходят,
приносят свои камни,
передают ему,
будто что-то самое главное.

Постоянно, уже столько дней.
Докуривают, шутят, становятся в очередь,
боятся не успеть.

Все успеют.
Никто не опоздает.

НОСОРОГ

Полгода она держится.
Полгода рассматривает смерть,
как носорога в зоопарке —
темные складки,
тяжелое дыхание.
Боится, но не отводит взгляда,
не зажмуривает глаза.

Страшно, очень страшно.
Так и должно быть.
Смерть страшна, она пугает.
Страшно чувствовать вонь красного месяца,
страшно смотреть, как делается история.

Полгода назад все было совсем по-другому.
Полгода назад все были другими.
Никого не пугали звезды,
падавшие в водохранилища.
Никого не настораживал дым,
поднимавшийся из разломов в черной почве.

Посреди ночной улицы,
посреди гама и огней,
посреди смерти и любви
она зарывается лицом ему в плечо,
бьет его отчаянно кулаками,
плачет, вскрикивает в темноте.
Я не хочу, говорит, всего этого видеть,
я не могу все это в себе носить.
Зачем мне столько смерти?
Куда мне ее девать?

А куда девать смерть?
Носить ее за спиной,
словно цыганское дитя —
никто не любит его,
и оно никого не любит.
Любви так мало,
любовь так беззащитна.

Плачь и разбивай темноту своими теплыми руками.
Плачь и не отходи от него ни на шаг.
Мир никогда не будет таким, как раньше.
Мы ни за что не позволим ему
быть таким, как раньше.

Все меньше освещенных окон на холодной улице.
Все меньше беззаботных прохожих
у витрин магазинов.
В адской осенней тьме остывают поля и реки.
Угасают под дождем костры.
Замерзают в ночи города.

РОЗСТРІЛЯНИЙ МУЗЕЙ

Побачити пам'яток про Другу світову війну в Україні не так просто. Багато музеїв, які були створені на час війни, були знищені. Лише залишилися лише об'єкти меморіального характеру. Окремі уціліли, але вони не мають цінності. Найкраще це бачити у документах музею. Бачити пам'яток, які були створені на час війни, не так просто. Багато музеїв, які були створені на час війни, були знищені. Лише залишилися лише об'єкти меморіального характеру. Окремі уціліли, але вони не мають цінності. Найкраще це бачити у документах музею.

Музей, який був створений на час війни, був знищений. Лише залишилися лише об'єкти меморіального характеру. Окремі уціліли, але вони не мають цінності. Найкраще це бачити у документах музею.

Музей, який був створений на час війни, був знищений. Лише залишилися лише об'єкти меморіального характеру. Окремі уціліли, але вони не мають цінності. Найкраще це бачити у документах музею.

Музей, який був створений на час війни, був знищений. Лише залишилися лише об'єкти меморіального характеру. Окремі уціліли, але вони не мають цінності. Найкраще це бачити у документах музею.

РАССТРЕЛЯННЫЙ МУЗЕЙ

Музей, который был создан во время войны, был уничтожен. Остались только мемориальные объекты. Некоторые сохранились, но они не имеют ценности. Лучше всего это можно увидеть в документах музея.

Музей, который был создан во время войны, был уничтожен. Остались только мемориальные объекты. Некоторые сохранились, но они не имеют ценности. Лучше всего это можно увидеть в документах музея.

Музей, который был создан во время войны, был уничтожен. Остались только мемориальные объекты. Некоторые сохранились, но они не имеют ценности. Лучше всего это можно увидеть в документах музея.

Музей, который был создан во время войны, был уничтожен. Остались только мемориальные объекты. Некоторые сохранились, но они не имеют ценности. Лучше всего это можно увидеть в документах музея.

THE RUINED MUSEUM

The museum that was created during the war was destroyed. Only memorial objects remain. Some have survived, but they are not valuable. The best way to see this is in the museum's documents.

The museum that was created during the war was destroyed. Only memorial objects remain. Some have survived, but they are not valuable. The best way to see this is in the museum's documents.

The museum that was created during the war was destroyed. Only memorial objects remain. Some have survived, but they are not valuable. The best way to see this is in the museum's documents.

DAS ZERSCHOSSENE MUSEUM

Das Museum, das während des Krieges geschaffen wurde, wurde zerstört. Es bleiben nur Gedenksachen. Einige sind erhalten geblieben, aber sie haben keinen Wert. Am besten sieht man das in den Dokumenten des Museums.

Das Museum, das während des Krieges geschaffen wurde, wurde zerstört. Es bleiben nur Gedenksachen. Einige sind erhalten geblieben, aber sie haben keinen Wert. Am besten sieht man das in den Dokumenten des Museums.

Das Museum, das während des Krieges geschaffen wurde, wurde zerstört. Es bleiben nur Gedenksachen. Einige sind erhalten geblieben, aber sie haben keinen Wert. Am besten sieht man das in den Dokumenten des Museums.

MYKOLA RUDNYI & SERHIY ZHABAN
BLIND SPOT

Ця публікація є розширенням та продовженням проекту, розпочатого у травні 2014 року виставкою «The Ukrainians» в daadgalerie; його завданням було додати художній погляд на численні повідомлення в пресі щодо України й запропонувати простір для публічного обговорення.

Після цієї виставки письменник Сергій Жадан і художник Микола Рідний здійснили спільний проект «Сліпа пляма» на фасаді будинку Kunsthaus KuLe. Фотографія із серії Рідного «Сліпа пляма», що основана на селекції зображень з преси, фіксуючих напруження в Україні цієї весни і літа, була розміщена у вигляді крупноформатного банера, у супроводі есе Сергія Жадана «Розстріляний музей».

Ця публікація, що включає фотосерію Миколи Рідного та три нових вірші у прозі Сергія Жадана, розширяє цю роботу в публічному просторі в той момент, коли конфлікт на сході України досі залишається непроясненим.

Микола Рідний (*1985 в Харкові, живе в Харкові) працює художником і куратором, він є співзасновником і учасником української мистецької групи SOSka.

Сергій Жадан (*1974 в Старобільську \ Луганська область, живе в Харкові) – прозаїк, поет та перекладач. В 2010 році він був учасником Берлінської програми підтримки діячів мистецтва (DAAD).

Diese Publikation stellt die Erweiterung und Fortführung eines im Mai 2014 mit der Ausstellung *The Ukrainians* in der daadgalerie begonnenen Projektes dar, dessen Ziel es war, den zahlreichen Presseberichten über die Ukraine eine künstlerische Perspektive hinzuzufügen und einen Raum für Debatten anzubieten.

Der Autor Serhij Zhadan und der bildende Künstler Mykola Ridnyi haben als Folgeprojekt die gemeinsame Arbeit *Blind Spot* an der Fassade des Kunsthaus KuLe realisiert. Eine Fotografie aus Ridnyis Serie *Blind Spot*, die auf einer Auswahl an Pressebildern zu den bewaffneten Konflikten in der Ukraine im Frühling und Sommer dieses Jahres beruht, wurde dafür als Großbanner an der Fassade installiert, begleitet von Serhij Zhadans Essay *Das zerschossene Museum*.

Dieses Buch, mit der Fotoserie von Mykola Ridnyi und drei neuen Prosagedichten von Serhij Zhadan, erweitert die Arbeit im öffentlichen Raum zu einem Zeitpunkt, zu dem der politische Konflikt im Osten der Ukraine nach wie vor ungeklärt ist.

Mykola Ridnyi (*1985 in Charkiw, lebt in Charkiw) arbeitet als Künstler und Kurator, er ist Mitbegründer des ukrainischen Künstlerkollektivs SOSka group.

Serhij Zhadan (*1974 in Starobils'k / Gebiet Luhansk, lebt in Charkiw) ist Schriftsteller, Dichter und Übersetzer. 2010 war er Gast des Berliner Künstlerprogramms des DAAD.

This publication is the extension and continuation of a project initiated in May 2014 with the exhibition *The Ukrainians* in the daadgalerie; its objective was to add an artistic perspective to the numerous press reports on Ukraine and to offer a space for public debate.

Following this exhibition, the author Serhiy Zhadan and the visual artist Mykola Ridnyi realized the joint project *Blind Spot* on the housing front of the Kunsthaus Kule. A photograph from Ridnyi's series *Blind Spot*, based on a selection of press images documenting the tensions in Ukraine this spring and summer, was installed as a large-scale banner, accompanied by Serhiy Zhadan's essay *The Ruined Museum*. This publication, featuring the photographic series by Mykola Ridnyi and three new prose poems by Serhiy Zhadan, expands this work in public space at a moment when the political conflict in Eastern Ukraine still remains unresolved.

Mykola Ridnyi (*1985 in Kharkiv, lives in Kharkiv) works as an artist and curator, he is co-founder and member of the Ukrainian artist collective SOSka group.

Serhiy Zhadan (*1974 in Starobilsk / region of Luhansk, lives in Kharkiv) is a novelist, poet and translator. He was a guest of the DAAD Artists-in-Berlin Program in 2010.

Эта публикация является расширением и продолжением проекта, инициированного в мае 2014 года выставкой «The Ukrainians» в daadgalerie; его задачей было добавить художественный взгляд на многочисленные сообщения прессы об Украине и предложить пространство для публичного обсуждения.

После этой выставки писатель Сергей Жадан и художник Николай Ридный создали совместный проект «Слепое пятно» на фасаде здания Kunsthaus KuLe. Фотография из серии Ридного «Слепое пятно», основанная на селекции изображений из прессы, документирующих напряжения в Украине этой весной и летом, была инсталлирована в виде крупноформатного баннера, в сопровождении эссе Сергея Жадана «Расстрелянный музей».

Данная публикация, включающая фотосерию Николая Ридного и три новых стихотворения в прозе Сергея Жадана, расширяет эту работу в публичном пространстве в тот момент, когда конфликт на востоке Украины до сих пор остаётся непрояснённым.

Николай Ридный (*1985 в Харькове, живёт в Харькове) работает художником и куратором, он является соучредителем и участником украинской художественной группы SOSka.

Сергей Жадан (*1974 в Старобельске \ Луганская область, живёт в Харькове) — прозаик, поэт и переводчик. В 2010 году он был участником Берлинской программы по поддержке деятелей искусства (DAAD).

Diese Publikation erscheint
anlässlich des Projektes / This book
is published on the occasion of the
project / Эта книга издана по слу-
чаю проекта / Ця книга видана з
нагоди проекту

Blind Spot

Mykola Ridnyi & Serhij Zhadan /
Слепое пятно

Николай Ридный и Сергей Жадан /
Сліпа пляма
Микола Рідний і Сергій Жадан

30. 9. –14. 12. 2014

Fassadengalerie KuLe,
Auguststraße 10, 10117 Berlin /
Выставки на фасаде здания KuLe,
Аугустштр. 10, 10117 Берлин /
Виставки на фасаді будинку
KuLe, Аугустштр. 10, 10117 Берлін

Ein Projekt des Berliner
Künstlerprogramms des DAAD
in Zusammenarbeit mit dem
Kunsthau KuLe / A project of the
DAAD Artists-in-Berlin Program in
cooperation with Kunsthau KuLe /
Проект Берлинской программы
по поддержке деятелей искусства
Германской службы обменов и
Дома искусств KuLe / Проект
Берлінської програми підтрим-
ки діячів мистецтва Німецької
служби академічних обмінів та
Будинку мистецтв KuLe

kuratiert von / curated by /
Кураторы / Куратори:
Bettina Klein & Joel Mu /
Беттина Кляйн и Жоэль Му /
Беттіна Кляйн і Жоель Му

Herausgegeben vom Berliner
Künstlerprogramm des DAAD,
Bettina Klein / Published by DAAD
Artists-in-Berlin Program, Bettina
Klein / Издано Берлинской про-
граммой по поддержке деятелей
искусства Германской службы
обменов, Беттина Кляйн / Видано
Берлінською програмою підтримки
діячів мистецтва Німецької служби
академічних обмінів, Беттіна Кляйн

Texte / Texts / Тексты / Тексти:
Mykola Ridnyi, Serhij Zhadan /
Николай Ридный, Сергей Жадан /
Микола Рідний, Сергій Жадан

Gestaltung / Design /
Оформление / Оформлення:
Andreas Koch / Андреас Коч

Redaktion / Editing /
Редактор / Редактор:
Bettina Klein / Беттина Кляйн /
Беттіна Кляйн

Übersetzungen / Translations /
Перевод / Переклад:
Claudia Dathe, Zaven Babloyan
Viriana Tkacz, Wanda Phipps /
Клаудия Дате, Завен Баблоян
Вирьяна Ткач, Ванда Фиппс /
Клаудія Дате, Завен Баблоян
Вірляна Ткач, Ванда Фіппс

Korrektur / Proofreading /
Корректоры / Коректори:
Kathleen Clancy, Claudia Dathe,
Zinayida Hasich, Bettina Klein,
Katharina Narbutović

Druckerei / Printing House /
Типография / Друкарня:
Druckteam, Berlin

Fotonachweis / Image credits /
Фотографии / Фото:
Mykola Ridnyi,
Blind Spot, 2014, 10 C-prints,
Acrylspray, je 21 × 29,7 cm /
Blind Spot, 2014, 10 C-prints,
acrylic spray, 21 × 29,7 cm each /
Микола Рідний, *Сліпа пляма*
кольоровий друк, акриловий
спрей, 21 × 29,7 см кожна, 2014 р. /
Николай Ридный, *Слепое пятно*
цветная печать, акриловый
спрей, 21 × 29,7 см каждая, 2014 г.
Courtesy: the artist

Installationsansichten / Installation
views / Виды инсталляции /
Види інсталяції:
Krzysztof Zielinski / Кшиштоф
Зелінски / Кшиштоф Зелінський
(43, 45), Kostiantyn Strilets / Кон-
стантин Стрилец / Костянтин
Стрілець (44)

Zitat / Quote / Цитата:
Susan Sontag, *Regarding the Pain of
Others*, Picador/Farrar, Straus and
Giroux, New York 2003 /
Susan Sontag, *Das Leiden anderer
betrachten*, Carl Hanser Verlag,
München Wien, 2003 /
Сьюзен Зонтаг, *Смотрим на
чужие страдания*, AdMarginem
Press, Moscow, 2014

Mit besonderem Dank an /
With special thanks to /
Благодарність Особая /
Особлива подяка:
Die Künstler / The artists,
Pepe Baumgärtner, Ariane Beyn,
Kathleen Clancy, Claudia Dathe,
Zinayida Hasich, Joel Mu,
Katharina Narbutović, Tim Stapel

Das Berliner Künstlerprogramm
des DAAD wird gefördert aus
Mitteln des Auswärtigen Amtes
und des Berliner Senats / The DAAD
Artists-in-Berlin Program is funded
by the German Foreign Office and
the Senate of Berlin / Берлинская
программа по поддержке
деятели искусства Германской
службы обменов финансиру-
ется из средств Министерства
иностраннных дел и Берлинского
сената / Берлінська програма
підтримки діячів мистецтва
Німецької служби академічних
обмінів фінансується коштами
Міністерства закордонних справ
і Берлінського сенату.

© Berliner Künstlerprogramm des
DAAD, Mykola Ridnyi, Serhij Zhadan

ISBN 978-3-89357-129-1

Berliner Künstlerprogramm
des DAAD
Markgrafenstr. 37
10117 Berlin
++49 (0)30 20 22 08-20
++49 (0)30 20 41 267
bkp.berlin@daad.de
www.berliner-kuenstlerprogramm.de
www.daadgalerie.de

DA
AD

